

rende vaten zijn, denken ze, het potje opera en het potje theater.

Crisis dus in het Vlaamse operalandje. De eerste vertoningen van het seizoen maken de zaken alleen nog wat erger. In Gent zag ik *Aïda* geprepareerd volgens het Van den Broeck-recept (een formule, uitvoerig uit de doeken gedaan tijdens een lang radio-interview met Erna Metdepenninghen). Het enige wat van zijn "visie" klopte, was dat men met oude decorstukken nog een aanvaardbare speelruimte kan maken (tenminste als men al die tijd in een vreemd reservaat geleefd heeft, want tweehonderd meter verder staan er bij het NTG maandelijks decors die deze noodoplossing te schande maken). Maar de Opera voor Vlaanderen had een tenor, een sopraan en een alt bij elkaar gebracht, die stuk voor stuk hun partij niet aankonden: pijnlijke hoge naast afwezige diepe noten, benepen stemmen. Dat alles werd ondersteund door een Gents koor, dat vooral bij de diepere mannenstemmen ongelooflijk ondermaats was. Het spektakel zelf was... ach de lust vergaat mij om deze aanfluiting met woorden op te roepen.

Zelfmoord?

Is dit een zelfmoordactie? Of vindt men het niet erg dat de Gentse opera teruggaat op het peil van vóór de

versmelting? Dat was de tijd toen ik recensies las om te vernemen tot welke cabaretsituaties het Gentse huis zich telkens weer had laten verleiden. Maar recensies daarover waren mij meer dan genoeg, tijd om te gaan zien had ik niet. De triomfmars van deze *Aïda* sloot enthousiast bij deze cabarettraditie aan.

Voor zulk een spektakel, is men geneigd te zeggen, is elke frank subsidie te veel, ook al loopt de zaal vol en ook al wordt er geapplaudiseerd. Wie met zulke snert tevreden is, die moet maar subsidieloze vertoningen opzetten en de liefhebbers ervan uit eigen zak laten betalen. Zulke negatieve reacties zijn onvermijdelijk, als een huis zich zo verlaagt. Maar moet onze ontgoocheling ons tot radicale maatregelen verleiden?

Om hierop te antwoorden, is het nodig om los te komen van deze belachelijke miskleun en zich af te vragen hoe het operalandschap in ons land eruit ziet.

Er is, daar kunnen we niet omheen, de verblindende prestatie van de Munt. Dat huis heeft echter als kenmerk dat het op internationale basis draait, en dat het op de eigen theaterpraktijk niet zoveel invloed heeft. Mortier heeft gekozen voor het internationale operaleven en heeft, net zoals Wenen, Parijs en nu Amsterdam, daarbij kunstenaars op het oog die binnen dat internationale circuit functioneren. De grote prestaties van de Munt kunnen ook

elders geleverd worden en zijn te danken aan mensen die in Parijs of in Berlijn hun rijpingstijd hebben gekend. Voor de ontwikkeling van creatieve mensen van bij ons blijft er weinig plaats over. Gilbert Deflo heeft niet op de Munt moeten wachten om op een belangrijk plateau aan opera te kunnen doen. De enige Belgische ontdekking van het huis is Philippe Sireuil. Daarbuiten gebeurt er niet veel. Men ziet niet dat jong talent zijn weg vindt naar de Munt om zich daar te ontwikkelen. De Munt heeft te grote ambities en brengt niet het geduld noch de strategie op om daar een bijdrage toe te leveren.

Dat is een logisch gevolg van de gekozen politiek. Meteen rijst de vraag waar dat Belgisch talent dan wel gevonden, begeleid en gestimuleerd kan worden. Het antwoord is dat dit bij andere instellingen moet. De operawereld bestaat uit verschillende lagen en circuits: het is wellicht niet realistisch te hopen dat België twee of drie huizen zou tellen, die op een hoog internationaal niveau actief zijn. Men heeft ook huizen nodig met een andere ambitie, een andere rol en een andere taak. Dat is natuurlijk helemaal wat anders dan als alternatief van kwaliteit (de Munt) de mediocriteit van de Vlaamse provincies te stellen (de *Aïda* van Gent).

Er moeten plaatsen zijn waar Vlaamse musici, Vlaamse zangers en regisseurs zich kunnen bekwa-

